

СЕКЦІЯ 3

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

УДК657.1+657.471.1+65.012.12:620.9

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВАРТІСНИЙ АНАЛІЗ ЯК МЕТОД УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

О.С. Воронко

ЛКА, вул. Туган-Барановського, 10, м.Львів, Україна, 79005, e-mail: oksanavoronko@i.ua

В сучасних умовах ринкової економіки процес послаблення економічного стану вітчизняних підприємств супроводжується необхідністю визначення напрямків діяльності, спрямованих на формування та максимально ефективного використання конкурентного потенціалу, важливим чинником формування якого є витрати. Саме тому необхідно застосування сучасних методик діагностики та управління витратами підприємства, серед яких особливої уваги заслуговує функціонально-вартісний аналіз (ФВА) як ефективний спосіб виявлення резервів витрачання матеріальних, трудових і грошових ресурсів і, відповідно, зниження витрат.

Досить часто можливостям ФВА надається недостатня увага. Вважається, що це виключно інженерний аналіз, який може використовуватися лише для конструкторського вдосконалення технічних виробів [1, с.165]. Насправді ж, за допомогою ФВА можна вивчати і вдосконалювати не лише будь-які окремі види виробів, але й цілі технологічні процеси, досягаючи таким чином скорочення витрат та, одночасно, отримувати нові властивості об'єктів, що аналізувалися.

Особлива увага значенню даного виду аналізу в системі методів підвищення якості виробів та ефективності виробництва приділялася у працях таких економістів, як Є.А.Грампя, М.Г.Карпуніна, Г.А.Лахтіна, Б.І.Майданчика, Н.К.Моїсєєвої, А.В.Проскуракова, Т.А.Рибнікової, Ю.М.Соболева, О.Г.Туровця, А.Д.Шеремета та ін [2, с.6]. Однак, незважаючи на чималу кількість наукових праць, дане питання потребує подальшого вивчення та аналізу для ефективного використання конкурентного потенціалу будь-якого підприємства.

Функціонально-вартісний аналіз (ФВА) — це практичний метод комплексного системного дослідження об'єктів, спрямований на забезпечення мінімальних витрат на виробництво, реалізацію або експлуатацію при забезпеченні необхідних споживчих властивостей [1].

За допомогою ФВА можуть бути успішно вирішені наступні задачі: забезпечення конкурентоспроможності виробу; підвищення його технічного рівня; підвищення надійності, технологічності конструкції; зниження матеріаломісткості, енергомісткості та трудомісткості виготовлення; зниження експлуатаційних витрат [2].

Головною метою проведення даного виду аналізу є виявлення резервів зниження витрат за рахунок ефективніших варіантів виробництва, ліпшого співвідношення між споживчою вартістю виробу та витратами на

його виготовлення. ФВА має принципові особливості на відміну від традиційних методів економічного аналізу:

- передбачає систематичний і комплексний підхід до рішення проблеми;
- використовує функціональний підхід, за якого досягається найбільш економне здійснення функцій об'єкта, що досліджується;
- застосовує колективні творчі методи і прийоми пошуку ідей;
- забезпечує єдність конструктивно-технологічних і економічних завдань [3].

Таким чином, до переваг ФВА аналізу як інструменту конкурентного розвитку організацій можна віднести універсальний характер; можливість структурувати функціональні завдання господарської діяльності, що значно полегшує процес дослідження та виявлення надлишкових функцій; зменшення невизначеності в процесі прийняття рішень у певному напрямку діяльності за рахунок виділення основних напрямків робіт для досягнення цілей конкурентного розвитку.

На нашу думку, недоліком використання функціонально-вартісного аналізу вважається його невисока можливість повного виокремлення витрат підприємства в рамках основних процесів. Враховуючи сучасний стан економіки, перспективним напрямом розвитку даного виду аналізу може стати розширення його застосування при прийнятті управлінських рішень, особливо стратегічного характеру. При цьому принципи та методика аналізу не змінюються.

Таким чином, ФВА, як особливий вид аналізу, на сучасному етапі свого розвитку став дієвим інструментом при реалізації оперативних та стратегічних управлінських рішень. Він набув ролі своєрідного методу, який дозволяє здійснити правильний вибір серед множини альтернативних варіантів. Головне завдання аналізу також стало більш розширеним. Запровадження методів управління витратами, широке використання досягнень науково-технічного прогресу стали конкурентними засобами для ФВА при управлінні собівартістю продукції, тому його застосування набуло перспективних напрямів. Відтепер ФВА можливо використовувати в будь-яких сферах національної економіки, де необхідно досягти мінімізації витрат на виробництво чи здійснення певного виду економічної діяльності. Резерви економії ресурсів, які виявляються у результаті проведення ФВА, стають дієвими способами вдосконалення управління виробничим процесом, створюючи перспективні напрями розвитку підприємства в конкурентному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: 2-е изд., перераб. и доп. – Мн.: ИП „Экоперспектива”, 1997. – 498с.
2. Организация ФСА на предприятии/Л.П.Горлова, Е.П.Крыжановская, В.В.Муравская и др. – М.: Финансы и статистика., 1982. – 128с., ил.
3. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз: Підр. для студ. екон. спец-й ВНЗ/ За ред.д.е.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки Укр. Ф.Ф.Бутинця. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП „Рута”, 2007. – 704с.